

ných doručením usnesení, jímž o požadovacím nároku a přejímací ceně rozhodnuto bylo, a že k těmto knihovním právům patří také vtělené právo předkupní, avšak jiná jest otázka, jaké účinky takové právo předkupní mítí může na rozhodnutí o požadovacím nároku. Účinky nemohou sahati dále, než jak obsah práva ospravedlňuje. Nikdo nebránil majitelům práva předkupního a nebrání, aby ho nekonali, naopak ale zase oni nemohou brániti pachtýřům, aby neužili práv, jež jim požadovací nárok přiznává. Jsou dva případy možny: buď majitel předkupního práva vykonal je ještě před účinkem požadovacího zákona nebo po nastalé účinnosti jeho. a) Vykonal-li je před účinností zákona, nevadí to požadovacímu nároku pachtýře, jsou-li tu jen všechny podmínky jeho vzniku, tedy, pokud jde o naši otázku, pak-li pozemek zapsán jest v deskách zemských neb jest v jiném svazku, jenž dle § 1 (2) požad. zák. nárok zakládá. Sporné pozemky však jsou, jak bezesporo, zapsány ve vložce zemských desk, i musili by majitelé předkupního práva, kdyby je byli vykonali již před působností požadovacího zákona, požadovací nárok trpěti a splniti. Avšak nevykonané právo předkupní nemůže mítí silnější účinek než vykonané t. j. pouhý nárok na případné nabytí vlastnictví může tím méně brániti požadovacímu právu pachtýřů, když by mu nemohlo brániti vlastnictví již nabyté. Osobní poměry vlastníka, zda jest potřebný a pod., nehrají tu žádné úlohy, zákon klade důraz jen na otázku věcnou, zda pozemek je zapsán v zemských deskách nebo jest v jiném svazku téhož významu. Jsou tedy také nerozhodny osobní poměry majitelů práva předkupního. b) Vykonal-li však oprávněný právo předkupní teprve po účinnosti požadovacího zákona, zejména tedy za příležitosti a z podnětu nuceného výkupu pachtýřem, a dal si je třeba do knih vtělití, nevadí to rovněž požadovacímu pachtýřovu nároku. Neboť tu § 23 požad. zák. výslovně předpisuje, že krom převzatých služebností mají se při vkladu vlastnického práva pachtýřova vymazati všechny knihovní závady, tedy rozumí se i právo předkupní, pokud se týče, že pozemek se má dluhuprostě lépe řečeno závad prostě odepsati, a že tomu není na závalu, přešel-li pozemek po vydání požadovacího zákona do vlastnictví osoby jiné, než proti níž usnesení zní. Bylo by tedy svého času vlastnické právo majitelů předkupního nároku, kdyby jej až do vkladu vlastnického práva pachtýřů vykonali, prostě při vkladu tom vymazáno. Nemůže tedy také ani nevykonané posud právo předkupní nárokům požadovacím býti na překážku, a bude prostě jako nepřevzatá knihovní závada uvedeného času vymazáno. —

Čís. 1743.

Exekuci zajišťovací lze zrušiti jen tehdy, byla-li současně s prohlášením neplatnosti nebo neúčinnosti rozsudku neb s jeho zrušením pohledávka, o jejíž zajištění jde, právoplatně oduznána nebo současně právoplatně zjištěn její zánik.

(Rozh. ze dne 28. června 1922, R I 735/22.)

Dlužník navrhl zrušení zajišťovací exekuce, ježto rozsudek, na jehož základě exekuce byla povolena, byl k dlužníkovu odvolání dle § 496 c.

ř. s. zrušen a není dále titulu pro exekuci zajišťovací. Soud první stolice návrh zamítl. Důvody: Dle § 376 čís. 3 ex. ř. jest exekuci ku zajištění zrušiti, když pohledávka, pro kterou exekuční úkon byl povolen — právoplatně věřiteli byla odeprána, nebo bylo-li právoplatně vysloveno, že zanikla. V tomto případě pohledávka nebyla právoplatně zamítnuta aniž nebylo vyřknuto, že zanikla, nýbrž rozsudek byl pouze zrušen. Rekursní soud návrhu vyhověl. Důvody: Stěžovatel vytýká právem napadenému usnesení, že spočívá na nesprávném výkladu zákona. První a nejzákladnější podmínkou každé exekuce bez rozdílu je exekuční titul. Jeho neplatnost, zrušení nebo bezúčinnost má nezbytně za následek, že exekuce, o exekuční titul takový se opírající, musí býti zrušena, poněvadž tím pozbyla své opory. To jasně je vysloveno v § 39 čís. 1 ex. ř., kterýžto § zařazen jest v prvním oddílu exekučního řádu, jednajícím o všeobecných ustanoveních. Jeho předpisů dlužno proto použiti všeobecně, pokud pro jednotlivé zvláštní druhy exekuce není v zákoně ustanoveno něco odchylného tedy také pro exekuci zajišťovací, o jakou tu jde. Doslov cit. § jest ovšem pro tento případ poněkud úzký, ježto mluví se tam o zrušení exekučního titulu právoplatným rozsudkem, kdežto zde rozsudek, na základě jehož byla zajišťovací exekuce povolena, zrušen byl právoplatným usnesením. Leč okolnost tato nemůže býti na překážku navrženému zrušení, neboť výrazu toho použito jest jen příkladmo a jen v tom smyslu, že zrušení titulu exekučního nastalo právoplatným rozsudkem nebo jiným výrokem, jemu na roveň postaveným (na př. usnesením při povolení navrácení v předešlý stav, při zmateční stížnosti podle čl. XXIII uvoz. zák. k c. ř. s. atd.). Při exekuci zajišťovací platí tedy totéž, byl-li rozsudek, o který se opírala, zrušen podle § 496 c. ř. s., jak tomu bylo v tomto případě. První soudce dovolává se k odůvodnění svého zamítavého usnesení mylně § 376, čís. 3 ex. ř. V § tomto stanoveny jsou pouze zvláštní důvody zrušovací pro exekuci zajišťovací, jež podmíněny jsou zvláštní její povahou. Výpočet jejich není taxativní v tom smyslu, že by exekuci takovou nebylo lze zrušiti v případech jiných, nýbrž důvody ty uznány jsou zákonem za důvody vedle všeobecných důvodů zrušovacích, v § 39 ex. ř. vytčených. Příklad věc nejlépe objasní. Kdyby vymáhající věřitel po povolení zajišťovací exekuce od žádosti exekuční upustil, nemohla by vzniknouti nejmenší pochybnost, že musila by na návrh býti zrušena podle § 39, čís. 6 ex. ř., ač tento důvod zrušovací v § 376 ex. ř. jako důvod zrušovací uveden není. Z toho plyne jasně neudržitelnost právního názoru prvního soudu, z něhož vycházel při posuzování zrušovacího návrhu povinné strany.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze upřiti oprávnění. Soud rekursní rozšířil platnost ustanovení § 39 čís. 1 ex. ř. bez obmezení i na exekuci zajišťovací, vycházející z názoru, že bez exekučního titulu není exekuce. Dovolací rekurs napadá právem tento názor. Podle § 402 ex. ř. možno použiti všeobecných ustanovení exekučního řádu při rozhodování o exe-

kuci zajišťovací, pokud v části, upravující exekuci zajišťovací, nejsou obsažena zvláštní ustanovení. Tu pak nelze tvrditi, že ustanovení § 376 ex. ř., které mluví o zastavení výkonu povolené exekuce zajišťovací a o zrušení exekučních úkonů již vykonaných, neobsahuje další ustanovení o zrušení exekuce zajišťovací vedle důvodů všeobecných, které jsou uvedeny v § 39 ex. ř. Již znění těchto dvou § ex. ř. nenásvědčuje správnosti názorů rekursního soudu, neboť § 39 ex. ř. zdůrazňuje neustále osud povolené exekuce, kdežto v § 376 ex. ř. se mluví v čís. 1—3 o osudu pohledávky, pro kterou byla exekuce zajišťovací povolena, a jenom v čís. 4 tohoto § jest řeč o exekučním titulu, totiž o podmíněném platebním rozkazu. Z této zákonné úpravy vysvítá, že pro exekuci zajišťovací jsou rozhodny jenom změny exekučního titulu, které se dotýkají pohledávky samé, nikoliv však takové změny, při nichž pohledávka i nadále zůstává nedotčena a trvá, jak to vyjadřuje docela přesně ustanovení § 376 čís. 3 ex. ř., které nařizuje zrušení již povolených exekučních zajišťovacích úkonů, byla-li pohledávka věřiteli pravoplatně oduznána, neb byl-li pravoplatně zjištěn její zánik. Tímto usnesením dlužno tedy doplniti § 39 ex. ř. a může podle § 39, čís. 1 ex. ř. dojíti ke zrušení exekuce zajišťovací jenom tehdy, byla-li současně s prohlášením neplatnosti nebo neúčinnosti rozsudku neb s jeho zrušením věřiteli pohledávka pravoplatně oduznána neb byl-li současně pravoplatně zjištěn její zánik. Rozdíl svrchu zmíněných zákonných ustanovení vyplývá z povahy obou exekucí, rovněž značně rozdílné. Exekuce uhrazovací, kterou pohledávka zaniká právě tak jako zaplacením, způsobuje trvalý přesun částky dlužníkovy jmění ve jmění věřitelovo, a jest na snadě, že takováto exekuce nemůže se dále prováděti, jakmile exekuční titul doznal změny v čís. 1 § 39 ex. ř. zmíněné, neboť tím odpadl právě základ pro trvalost poměru vytvořeného mezi dlužníkem a věřitelem exekučním titulem. Jinak jest tomu při exekuci zajišťovací, která dlužníka jak časově, tak i majetkově zatěžuje jenom poutd, pokud jest toho k zabezpečení věřitelovy pohledávky třeba, a zajišťuje vlastně ve prospěch věřitelův jen určitý stav dlužníkovy jmění, byla-li pohledávka věřitelova osvědčena způsobem v § 370 a 371 ex. ř. uvedeným. Při exekuci zajišťovací záleží tedy jenom na tom, by pohledávka byla v čas žádosti způsobem v zákoně dotčeným osvědčena, a právní stav, povolením exekuce zajišťovací vytvořený, dlužno chrániti do té doby, kdy pohledávka přestala trvati neb kdy u ní přestala potřeba zajištění. Ten případ zde ještě nenastal. Rozsudek zemského soudu v Praze ze dne 24. srpna 1921, jenž byl základem exekuce zajišťovací, byl sice odvolacím soudem zrušen, leč věc byla vrácena soudu první stolice k dalšímu jednání. Tím nebylo řečeno ani, že pohledávka vymáhající strany netrvá, ani, že nepotřebuje zajištění, a není proto odůvodněna žádost povinné strany za zrušení zajišťovací exekuce, která se právě opírá je o ono zrušení rozsudku soudu první stolice.

Čís. 1744.

O soudní smír lze opřítí hmotněprávní obranu, že spor byl takto odklizen, nikoliv však procesní námitku věci rozsouzené.